

YTTRANDE I M 954-22

I egenskap av ombud för Gabna Sameby får jag härmed avge följande yttrande med anledning av mottagna yttranden. Vad som nu framkommit föranleder följande från Gabna Sameby.

INSTÄLLNING

Tidigare redovisad inställning kvarstår oförändrad.

SKÄL

Bolagets senaste yttrande (aktbil. 593) föranleder ingen ändrad ståndpunkt.

Gabna Samebys tidigare redovisade inställning har tvärtom förstärkts av konsulterad teknisk sakkunnig.

Bifogat sakkunnigutlåtande från Ramm-Schmidt Consulting Ltd Oy, se bilaga 1, åberopas till styrkande av samebyns ståndpunkter.

Utifrån vad som redovisas i utlåtandet och tidigare framförts bör följande slutsatser dras:

- Tillåtligheten för Viscariaverksamheten är, enligt deldomen 2024-05-06, uttryckligen beroende av att tillräckligt långtgående villkor för rening av utgående vatten kan föreskrivas och följas. Om bolaget redan under tömningsfasen visar sig oförmöget att uppfylla de provisoriska villkoren utan ändring, finns ingen grund för antagandet att bolaget kommer att klara slutliga villkor som är ännu strängare.
- Recipienterna (bl.a. övre Pahtajoki och Luossajärvi) är redan hårt belastade. Varje ytterligare försämring av vattenstatus innebär direkt skada på renskötseln och den samiska kulturen. Renar och vattenlevande organismer exponeras dagligen. Bolagets förslag på årsmedelvärden är minst sagt problematisk med tanke på de vattenberoende organismernas hälsa och överlevnad.
- Det är tekniskt möjligt att uppnå gällande villkor med bästa möjliga teknik (BAT). Bolagets nuvarande rening (endast katjonbyte) uppfyller inte

För information om de allmänna villkor vi tillämpar och vår behandling av personuppgifter, se www.ahlgrens.nu

BAT-kravet enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Alternativa eller kompletterande tekniker så som kalkfällning, sulfidfällning och ettringitfällning samt total avsaltning med både katjon- och anjonbyte är väl beprövade och borde implementeras av bolaget.

- Bolaget har fortfarande inte redovisat varför dessa tekniker inte har testats eller varför de skulle vara orimliga. Bolagets hänvisning till "kort varsel" och "högre halter än förväntat" är inte godtagbar. Redan under tillståndsprövningsprocessen påtalades risken för höga halter av bl.a. uran och sulfat (se bl.a. Länsstyrelsens yttrande under huvudförhandlingen).
- Att sakkunnigutlåtandet tydligt visar att bolagets påstående om att höga sulfathalter i sig skulle försämrare jonbytets förmåga att ta bort uran och zink är missvisande, då det är den totala jonbelastningen som avgör detta, att sulfat kan reduceras till mycket låga nivåer med total avsaltning eller Ettringitfällning. Vidare att kalkfällning och/eller sulfidfällning som förbehandling dramatiskt hade förbättrat jonbytets kapacitet och minskat behovet av regenerering samt att det finns mycket som tyder på att bolaget sannolikt endast använder katjonbyte (vilket inte reducerar den totala salthalten) och därmed således inte uppfyller BAT 46 J i kombination med BAT 46 F och 46 G.
- Att - i motsats till Bolagets påstående - så används inte jonbytestekniken i Finland för behandling av avloppsvatten från gruvor

Sammanfattningsvis finns det mycket som talar mot Viscarias påstående att nuvarande provisoriska villkor skulle vara "onödigt stränga" eller att bästa möjliga teknik redan skulle vara tillämplig och ansökan bör därför lämnas utan bifall.

Bolaget bör slutligen lämpligen – inför domstolen eller i vidare dialog med Länsstyrelsen – lämna en redogörelse för hur de högbelastade vätskeformiga regeneraten från jonbytesprocessen hanteras.

BEVISNING

Bifogat utlåtande åberopas till styrkande av att Bolaget inte valt bästa möjliga teknik i sitt försök att hålla sig inom givna villkor och att det därför inte finns någon anledning att lindra begränsningsvärdena för bolaget.

Umeå dag som ovan

